

SPRAWOZDANIE

z działalności

**Pełnomocnika Rządu
do spraw społeczeństwa obywatelskiego**

za okres

od 1 stycznia do 30 czerwca 2018 roku

Warszawa, sierpień 2018 rok

I. Podstawa prawna działania

Pełnomocnik Rządu do spraw społeczeństwa obywatelskiego, zwany dalej „Pełnomocnikiem”, został powołany na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2016 r. w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Rządu do spraw społeczeństwa obywatelskiego (D.U. z 2016r., poz. 37). Zgodnie z wymienionym rozporządzeniem, do zadań Pełnomocnika należy:

- przygotowanie narodowego programu rozwoju społeczeństwa obywatelskiego;
- monitorowanie wdrażania programu;
- koordynowanie i monitorowanie współpracy organów administracji rządowej z sektorem organizacji pozarządowych i innych instytucji obywatelskich.

Zgodnie z § 4 ww. rozporządzenia, Pełnomocnik przedstawia Radzie Ministrów półroczne sprawozdanie ze swojej działalności.

W okresie sprawozdawczym funkcję Pełnomocnika Rządu do spraw społeczeństwa obywatelskiego pełnił Pan Minister Adam Lipiński.

II. Działania legislacyjne i pozalegisłacyjne

Pełnomocnik Rządu do spraw społeczeństwa obywatelskiego nie podejmował w okresie sprawozdawczym działań legislacyjnych jako wnioskodawca w rozumieniu uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.). Z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 15 września 2017 r. o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (Dz. U. poz. 909, z późn. zm.) organem wnioskującym oraz inicjującym działania legislacyjne w obszarze rozwoju społeczeństwa obywatelskiego jest Przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego.

III. Zespoły i grupy eksperckie

Pełnomocnik Rządu w celu skonsultowania z ekspertami sektora pozarządowego założeń Programów Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego powołał siedem zespołów eksperckich. Zespoły te poświęcone są następującym obszarom tematycznym:

- 1) **Budowa instytucji dialogu obywatelskiego,**
- 2) **Podstawy prawne społeczeństwa obywatelskiego,**

- 3) **Reforma systemu horyzontalnego finansowania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego,**
- 4) **Program rozwoju wolontariatu - Korpus Solidarności,**
- 5) **Edukacja obywatelska – wspieranie rozwoju uniwersytetów ludowych,**
- 6) **Promocja uczestnictwa rodzin w życiu publicznym i przeciwdziałanie ich dyskryminacji,**
- 7) **Wsparcie rozwoju harcerstwa.**

Zespoły mają charakter pomocniczy i doradczy i powstały jako wyraz dążenia Pełnomocnika do nawiązania stałej współpracy ze środowiskami pozarządowymi i naukowymi, a także wdrażania zasad dialogu obywatelskiego i partycypacji obywatelskiej w pracach nad tworzeniem rządowych programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Każdy z zespołów liczy od kilku do kilkunastu osób. W okresie sprawozdawczym niektóre zespoły kontynuowały prace w grupach roboczych. W pierwszej połowie roku 2018 miały miejsce następujące spotkania robocze zespołów eksperckich:

Zespół I - Budowa instytucji dialogu obywatelskiego

W dniu 23 stycznia 2018 roku w siedzibie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów odbyło się spotkanie grupy roboczej ds. opracowania wstępnej koncepcji Rady Dialogu Obywatelskiego. Powodem podjęcia prac nad wstępną koncepcją RDO są wyrażane od lat przez organizacje pozarządowe opinie dotyczące niskiej jakości dialogu obywatelskiego w Polsce. W czasie spotkania zweryfikowany został harmonogram prac grupy z uwagi na to, że nie została dotąd wypracowana jedna spójna koncepcja RDO, jak wstępnie zakładano, a powstała wersja zawiera kilka wariantów. Przyjęta została również propozycja zorganizowania w siedzibie KPRM seminarium w celu zaprezentowania dotychczasowego dorobku grupy, a także dla zebrania głosów i opinii różnych osób i organizacji, które zostaną uwzględnione w materiale roboczym, który zostanie przekazany Przewodniczącemu Komitetu ds. Pożytku Publicznego.

Wobec problemu niskiego zaangażowania przedstawicieli rządu i samorządów w RDPP zastanawiano się czy w takiej sytuacji utrzymywanie dwóch niezależnych ciał dialogu w postaci RDO i RDPP jest zasadne. Skoro nie można zapewnić właściwego zaangażowania w jednym z nich, to można się spodziewać, że powstanie drugiego równoległego organu jeszcze pogorszy sytuację. Dr A. Rymsza, Zastępca Dyrektora Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego KPRM zauważyła, że jeśli zostanie podjęta decyzja, że RDO i RDPP nie powinny istnieć równocześnie to pozostają dwa kierunki działania. Jeden to zastąpienie RDPP przez RDO, a

drugi to ewolucja RDPP i poszerzenie jej koncepcji by stała się ciałem dialogu obywatelskiego (łącznie z możliwością zmiany jej nazwy na RDO).

W dniu 23 marca 2018 roku odbyło się spotkanie całego Zespołu ds. budowy instytucji dialogu obywatelskiego. W trakcie spotkania, członkowie Zespołu omawiali kwestie słabości obecnego systemu funkcjonowania ciał dialogu w Polsce, ogólnych, długofalowych założeń dialogu obywatelskiego, funkcji, jakie powinna pełnić Rada Dialogu Obywatelskiego, jak również o tym jakie powinny być strony tego dialogu i jakiego typu instytucje, organizacje, grupy powinny być reprezentowane po każdej ze stron oraz czym powinna zajmować się Rada, jaki powinien być zakres przedmiotowy działania Rady, czy jednym z zakresów przedmiotowych powinna być realizacja zadań publicznych przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego, kto powinien powoływać Radę i gdzie powinna być ona umiejscowiona, jakie konkretne uprawnienia powinna mieć Rada i strony w niej reprezentowane, czy powinny powstawać także Rady Dialogu Obywatelskiego na poziomie regionalnym.

Zespół II - Podstawy prawne społeczeństwa obywatelskiego

Dnia 11 maja 2018 roku odbyło się spotkanie grupy roboczej ds. zlecenia zadań publicznych w ramach Zespołu eksperckiego ds. podstaw prawnych społeczeństwa obywatelskiego.

Podczas spotkania grupa otrzymała projekt ofert konkursowych do przeanalizowania i zgłoszenia uwag oraz informację o harmonogramie dalszych prac. Efektem prac grupy roboczej była diagnoza i rekomendacje do kierunków dalszych prac. Wskazana jest zmiana podejścia do realizacji zadań publicznych, a w szczególności ich rozliczania, polegająca na stopniowym przechodzeniu do rozliczania poprzez rezultaty, a nie poprzez szczegółowe kontrolowanie wydatków (faktur). Pomocne we wdrażaniu takiej filozofii rozliczania byłoby opracowanie standardów, których brak nam w każdej dziedzinie - takich które są wspólnie wypracowywane, a nie tylko (najczęściej tylko ramowo) wynikają z litery prawa.

Kolejną sprawą, która wymaga rozwiązania jest konieczności ustalenia zasad pierwszeństwa realizacji zadań publicznych pomiędzy trzema sektorami:

- publicznym, realizującym je w ramach własnych jednostek,
- prywatnym, realizującym zadania zlecane w trybie prawa zamówień publicznych,
- pozarządowym, realizującym zadania w trybie powierzenia w oparciu o uodppiow.

Aktem, który mógłby stanowić podstawę, do wprowadzenia szerokich zmian mających na celu zwiększenie innowacyjności III sektora jest Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Jak wynika z przeprowadzonej w toku prac analizy brak jest całkowicie regulacji

dotyczących praw autorskich na przedstawiane przez organizacje rozwiązania i działania. Jeśli organizacja ma pomysł to powinna też mieć prawo do jego realizacji, a niestety dziś organizacja zgłasza pomysł i potem musi stawać do w zasadzie fikcyjnego konkursu na jego realizację (jako jedyny oferent, przy zachowaniu całej procedury). Lepszym rozwiązaniem byłaby możliwość zlecenia zadań na projekty autorskie z wolnej ręki, na podstawie negocjacji.

Rozwiązaniem mogłoby być wprowadzenie w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie mechanizmu analogicznego do zamówienia z wolnej ręki przewidzianego w prawie zamówień publicznych. W przypadku spełnienia określonych przesłanek (zbliżonych do tych określonych w pzp), organ udzielałby dotacji konkretnemu wykonawcy bez ogłaszania konkursu, ale na podstawie negocjacji. Ich wynik znajdowałby odzwierciedlenie w ofercie, która podlegałaby upublicznieniu na zasadach analogicznych do tych przewidzianych w art. 19a uodp.iiow.

W toku dyskusji pojawiła się propozycja rozwiązania ograniczającego koszty społeczne zmiany operatora zadania poprzez wprowadzenie możliwości udzielenia dotacji na wygaszenie świadczenia usługi.

Zespół III - Reforma systemu horyzontalnego finansowania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego

W dniu 12 lutego 2018 roku miało miejsce spotkanie Zespołu ds. Reformy systemu horyzontalnego finansowania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Prace zespołu miały na celu zaprojektowanie takich narzędzi, które będą mogły służyć różnorodnym podmiotom i różnym ich potrzebom oraz priorytetom. Ideą wsparcia rozwoju instytucjonalnego nie jest uczynienie małych organizacji dużymi. Organizacje powinny działać w swej naturalnej skali i dynamika wzrostu związana jest z pełnioną misją, a nie z ilością środków na realizowane projekty. Zwiększenie środków na rozwój instytucjonalny ma pozwolić zracjonalizować działania organizacji, zwiększyć ich skuteczność i trwałość. Grant instytucjonalny ma pomóc w oderwaniu się od barier ograniczających realizowanie misji organizacji. Istotnym jest by na prezentowane programy wsparcia patrzeć nie tylko z perspektywy organizacji jako beneficjenta, ale także z perspektywy określonej polityki Rządu. Stąd też proponowany instrument finansowego wsparcia posiada wieloletnią perspektywę (10-15 lat), uwzględniającą potrzebę wsparcia federalizowania się organizacji i ich udziału w programach na forum międzynarodowym, które obecnie są znikome.

Zespół IV - Program rozwoju wolontariatu - Korpus Solidarności

Dnia 19 kwietnia 2018 roku odbyło się spotkanie podsumowujące działania Zespołu ds. programu rozwoju wolontariatu – Korpus Solidarności, opartego na modelu wolontariatu

długoterminowego. Celem Programu jest zwiększanie liczby osób angażujących się w wolontariat długoterminowy i rozwój tej formy wolontariatu jako odpowiedź na diagnozowany niski poziom zaangażowania Polaków w wolontariat i równoczesny brak znaczących trendów rozwojowych w perspektywie ostatniej dekady. Proponowane wzmocnienie i rozwój wolontariatu długoterminowego ma na celu podniesienie rangi działań wolontariackich, wzbudzenie zainteresowania wolontariatem i zachęcenie obywateli do zaangażowania w taką działalność. Powołanie Korpusu Solidarności ma też za zadanie rozpowszechnienie wolontariatu wśród organizacji pozarządowych, które do tej pory w małym stopniu albo tylko sporadycznie wykorzystywały pracę wolontariacką. Dzięki wypracowaniu wartościowych i sprawdzonych form współpracy wolontariuszy, organizacji społeczeństwa obywatelskiego i koordynatorów wolontariatu w ramach formuły Korpusu Solidarności należy oczekiwać oddziaływania modelu Korpusu także na inne inicjatywy społecznikowskie realizowane w kraju. Tym samym Program w dłuższej perspektywie powinien przyczyniać się do wzrostu kapitału społecznego.

Program jest kompleksową propozycją złożoną z pięciu współzależnych i synergicznie wzmacniających się zespołów działań:

- programu adresowanego do wolontariuszy, angażującego ich do współpracy przy projektach opartych na tradycyjnych wartościach, rozwijających postawy obywatelskie i patriotyczne,
- programu adresowanego do koordynatorów wolontariatu, wspierającego i rozwijającego ich kompetencje w zakresie zarządzania projektami z udziałem wolontariuszy,
- programu kierowanego do organizacji pozarządowych oraz instytucji publicznych w zakresie inicjowania i prowadzenia projektów z udziałem wolontariuszy
- stworzenia zaawansowanej technologicznie infrastruktury służącej edukowaniu w zakresie wolontariatu i wspierającej zarządzanie projektami z udziałem wolontariuszy,
- zespołu działań na poziomie wizerunkowym, systemowym i legislacyjnym mających na celu wspieranie rozwoju wolontariatu w Polsce ze szczególnym naciskiem na budowę wolontariatu długoterminowego.

Zespół V - Edukacja obywatelska – wspieranie rozwoju uniwersytetów ludowych
W dniu 22 stycznia 2018 roku, w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, odbyło się spotkanie Zespołu ds. edukacji obywatelskiej – wspierania rozwoju uniwersytetów ludowych. Uczestnicy

kontynuowali prace nad programem rozwoju uniwersytetów ludowych w latach 2017 – 2024, w którym powinny znaleźć się następujące elementy:

- przedmiot, na jaki w/w fundusze mogłyby być wykorzystane;
- celowość realizacji danego przedmiotu (zadania, przedsięwzięcia);
- efekt uzyskanego w wyniku wymienionej realizacji;
- trwałość efektu i jego oddziaływanie;
- walidacja w powyższych zakresach;
- partnerzy po stronie polskiej i norweskiej.

W toku prac ekspertów ustalono, że niezbędnym jest, aby w projekcie programu zawarte zostały standardy polskich uniwersytetów ludowych, takie jak:

- minimalne wymagania do zaistnienia uniwersytetu ludowego;
- diagnostyka, sporządzona przez Kaszubski Uniwersytet Ludowy;
- propozycje programowe z wykorzystaniem dotychczasowego dorobku;
- wyraźny wzrost efektywności edukacji w uniwersytetach ludowych;
- minimalizacja barier w dostępie do edukacji w uniwersytetach ludowych.

Uczestnicy spotkania postanowili przede wszystkim:

1. Rozpatrzyć możliwość nadania bytu prawnego Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Uniwersytetów Ludowych przy minimalnym zaangażowaniu nakładów
2. Wypracować właściwy dla potrzeb kraju, regionów i mniejszych środowisk polskich system edukacji grundtvigiańskiej i dla takiego działania starać się o wsparcie, zapewniające trwałość, analogicznie jak ma to miejsce w Norwegii, gdzie istnieje fundusz rządowy na kształcenie nauczycieli i odrębny fundusz na utrzymanie uniwersytetów ludowych. Studenci utrzymują się z funduszu stypendialnego.
3. Zbadać czy sprawdzone programy nauczania w norweskich uniwersytetach ludowych mogłyby zostać zaadoptowane do polskich potrzeb.
4. Skorzystać z norweskiej tradycji partycypacji społecznej dla podniesienia standardów demokratycznych.
5. Rozważyć utworzenie w Polsce analogicznych jak w Norwegii szkół dla nauczycieli wg też Grundtviga i w tych szkołach prowadzić wzajemne kształcenie Polaków i Norwegów.
6. Stworzyć bazę organizacyjną do polsko-norweskich spotkań w formie konferencji, seminariów itp. środków komunikacji oraz edukacji.

7. Zaprezentować polskie osiągnięcia uniwersytetów ludowych na tle szczególnie niesprzyjających uwarunkowań historycznych, co oznacza uwiarygodnienie dążeń do pracy nad społeczeństwem obywatelskim, samodzielnym kulturowo i ceniącym dobro demokratyczne.
8. Zagospodarować biblioteki i gminne ośrodki kultury dla celów edukacji grundtvigiańskiej.

Zespół VI - Promocja uczestnictwa rodzin w życiu publicznym i przeciwdziałania ich dyskryminacji

W dniach: 9 lutego, 16 kwietnia, 11 maja, 20 czerwca oraz 7 lipca 2018 roku miały miejsce spotkania Zespołu ds. promocji uczestnictwa rodzin w życiu publicznym i przeciwdziałaniu ich dyskryminacji. W pracach zespołu uczestniczyli przedstawiciele organizacji pozarządowych reprezentujących różne obszary aktywności na rzecz rodziny. Głównym założeniem było stworzenie dialogu społecznego, w ramach którego wypracowane zostaną rekomendacje w zakresie polityki rodzinnej.

Zespół pracuje w 9 podgrupach roboczych:

I Grupa Robocza: Ochrona i promowanie tradycyjnego modelu rodziny.

II Grupa Robocza: Rodziny i rodziny wielodzietne. Polityka prorodzinna, zachęcająca do potomstwa.

III Grupa Robocza: Praca rodziców w domu nad wychowaniem dzieci.

IV Grupa Robocza: Przemoc domowa.

V Grupa Robocza: Dyskryminacja osób niepełnosprawnych.

VI Grupa Robocza: Prawa i obowiązki ojców.

VII Grupa Robocza: Piecza zastępcza i adopcje.

VIII Grupa Robocza: Ochrona dzieci przed treściami seksualizującymi i dostępem do pornografii.

IX Grupa Robocza: Uczestnictwo środowisk reprezentujących rodziny w kształtowaniu polityk publicznych na szczeblu centralnym i szczeblach samorządowych.

W pierwszym półroczu 2018 roku Zespół pracował przede wszystkim w grupach zajmujących się prawami i obowiązkami ojców oraz ochroną dzieci przed treściami seksualizującymi i dostępem do pornografii. Głównym założeniem prac Zespołu jest stworzenie platformy dialogu społecznego, w ramach którego wypracowane zostaną rekomendacje w zakresie polityki rodzinnej.

Zespół VII – Wsparcie rozwoju harcerstwa

W 2018 roku w terminach: 8 stycznia, 22 stycznia, 5 lutego, 19 lutego, 26 lutego, 5 marca, 16 kwietnia oraz 7 maja odbyły się spotkania Zespołu ds. wspierania harcerstwa. Spotkania były poświęcone przeanalizowaniu i omówieniu przygotowanych przez ekspertów zagadnień opracowanych zgodnie z podziałem zadań wynikających z przygotowanego planu prac. Dokument programowy został opracowany na podstawie przyjętej struktury zawierającej: wstęp, ramy prawne, elementy diagnozy rozwoju instytucjonalnego harcerstwa, cele Programu jak również oczekiwane rezultaty i określony budżet Programu oraz harmonogram i system zarządzania Programem. Głównym celem Programu uznano wzmocnienie organizacji harcerskich w odniesieniu do potencjału instytucjonalnego oraz efektywności i jakości działalności programowej, w tym w szczególności kształcenia traktowanego jako rozwój osobisty oparty na filarach rozwoju umysłowego, fizycznego i duchowego. Cele szczegółowe Programu zdefiniowano jako:

1. Podnoszenie umiejętności, kompetencji i kwalifikacji wychowawców, dzieci i młodzieży zaangażowanych w działalność harcerską;
2. Rozwój wolontariatu w organizacjach harcerskich;
3. Wzmocnienie współpracy organizacji harcerskich oraz podmiotów sektora publicznego.

W ramach prac Zespołu zostało zrealizowane zamierzenie rządu dotyczące przygotowania propozycji programu wieloletniego wsparcia Harcerstwa. Program ten w sposób systemowy reguluje wspieranie przez państwo rozwoju harcerstwa. Na koniec pierwszego kwartału 2018 roku program został przedstawiony do uzgodnień międzyresortowych oraz konsultacji publicznych.

IV. Patronaty

Patronat honorowy Pełnomocnika Rządu do spraw społeczeństwa obywatelskiego może być przyznany wydarzeniom lub przedsięwzięciom, które mają zasięg, rangę i znaczenie międzynarodowe, ogólnopolskie, ponadregionalne oraz resortowe, a ich realizacja służy promocji społeczeństwa obywatelskiego. W okresie sprawozdawczym wspomniany patronat uzyskało jedno wydarzenie:

Lp.	Organizator	Wydarzenie	Data
1.	Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej	Program "Młodzi w Akcji"	sierpień 2017 - lipiec 2018

V. Konferencje, seminaria, spotkania, posiedzenia, wystąpienia itp.

Konferencje i seminaria organizowane w siedzibie KPRM

Seminarium nt. koncepcji Rady Dialogu Obywatelskiego

W dniu 19 lutego 2018 roku w siedzibie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (Al. Ujazdowskie 1/3, Sala im. T. Mazowieckiego) w godzinach 12.30 – 15.00 odbyło się seminarium nt. koncepcji Rady Dialogu Obywatelskiego. Podczas seminarium zostały przedstawione efekty prac, jakie nad koncepcją Rady Dialogu Obywatelskiego prowadzone były przy Departamencie Społeczeństwa Obywatelskiego KPRM. Wstępna i zawierająca obecnie różne warianty koncepcja wypracowana przez Grupę ekspercką, po ewentualnej modyfikacji pod wpływem dyskusji podczas seminarium, zostanie następnie przekazana Przewodniczącemu Komitetu ds. Pożytku Publicznego, aby podjął decyzje kierunkowe dotyczące dalszych prac.

Podczas seminarium podkreślono, że utworzenie Rady Dialogu Obywatelskiego, mającej w założeniach polepszyć jakość dialogu obywatelskiego w Polsce, mogłoby się stać ważnym elementem działań na rzecz wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce. Z uwagi na to, że dyskusja przyczyniła się do ubogacenia wstępnej koncepcji Rady Dialogu Obywatelskiego, obok wystąpień i dyskusji zaproszonych panelistów bardzo istotnym elementem debaty była możliwość wyrażenia swych doświadczeń i przemyśleń przez jak najszerszej reprezentowane grono przedstawicieli organizacji pozarządowych, co potwierdził liczny udział reprezentantów środowiska.

W gronie prelegentów i panelistów zaproszonych do udziału w seminarium wystąpili:

- prof. Piotr Gliński, Przewodniczący Komitetu ds. Pożytku Publicznego
- Wojciech Kaczmarczyk, Sekretarz Komitetu ds. Pożytku Publicznego
- dr Agnieszka Rymsza, Zastępca Dyrektora Departamentu Społeczeństwa

Obywatelskiego

- Krzysztof Balon, Współprzewodniczący Rady Działalności Pożytku Publicznego
- Filip Gołębiowski, Prezes Instytutu Dyskursu i Dialogu
- Agnieszka Olender, Koordynator Partnerstwa Tematycznego Strategicznej Mapy Drogowej: Działania na rzecz szerokiego uczestnictwa obywateli w stanowieniu prawa oraz tworzenia polityk publicznych, a także na rzecz wzmocnienia roli organizacji w dialogu społecznym i obywatelskim

- dr Tymoteusz Zych, Wiceprezes Konfederacji Inicjatyw Pozarządowych Rzeczypospolitej

Konferencje i seminaria poza KPRM

Debata poświęcona obecnej sytuacji sektora obywatelskiego w Polsce, Warszawa

W dniu 12 stycznia 2018 roku w Pałacu Prezydenckim odbyła się debata poświęcona obecnej sytuacji sektora obywatelskiego w Polsce. Poza Prezydentem RP Andrzejem Dudą, Wicepremierem Piotrem Glińskim w debacie uczestniczyli członkowie Narodowej Rady Rozwoju, w szczególności Sekcji Polityka Społeczna, Rodzina, członkowie Kapituły Nagrody Prezydenta RP „Dla Dobra Wspólnego” oraz Kierownictwo Narodowego Instytutu Wolności i Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego KPRM.

Dyskusja w czasie debaty toczyła się w głównej mierze wokół przedstawionego przez Prezydenta RP dużego zagrożenia polaryzacji politycznej, która przenosi się na podziały wewnątrz sektora obywatelskiego. Polskie organizacje pozarządowe mają skłonność do opowiadania się po którejś ze stron sporu politycznego, a powinny być nie tylko pozarządowe, ale również pozapolityczne. Organizacje te mają bowiem do wypełnienia swoją misję niezależnie od tego, jaka opcja polityczna sprawuje władzę. W ramach tego zagadnienia dr Agnieszka Rymśza, Zastępca Dyrektora Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego KPRM przedstawiła współpracę Departamentu ze środowiskiem organizacji pozarządowych i przykłady wpływu upolitycznienia sektora na dynamikę tej współpracy.

Konferencja naukowa „Rodzina-Rozwój-Partycypacja. Kierunki Przemian Społecznych”, Lublin

W dniu 29 maja 2018 roku w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II w Lublinie odbyła się konferencja zatytułowana „Rodzina-Rozwój-Partycypacja. Kierunki Przemian Społecznych”.

Organizatorami konferencji byli: Urząd Statystyczny w Lublinie, Instytut Socjologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II i Polskie Towarzystwo Socjologiczne Oddział Lubelski. Wydarzenie to skierowane było do przedstawicieli środowisk naukowych, samorządu terytorialnego oraz administracji rządowej szczebla wojewódzkiego, jak również do wszystkich osób zainteresowanych problematyką demografii, rozwoju regionalnego i partycypacji społecznej. Debata toczyła się wokół procesów starzenia się społeczeństwa polskiego, sytuacji osób starszych w rodzinie i społeczeństwie, prognozy demograficznej, czynników rozwoju społeczno-gospodarczego oraz partycypacji obywatelskiej i dialogu społecznego, jak również roli i kierunków rozwoju organizacji pozarządowych. Tym ostatnim zagadnieniom swoje wystąpienie w sesji plenarnej poświęciła dr Agnieszka Rymśza, Zastępca Dyrektora Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego KPRM. Przedstawiła ona między

innymi stan prac na koncepcją powołania nowej formy zinstytucjonalizowanego dialogu obywatelskiego w postaci Rady Dialogu Obywatelskiego.

Dolnośląskie Forum Pełnomocników ds. organizacji pozarządowych, Wrocław

W dniu 6 czerwca 2018 roku z inicjatywy Wydziału Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, odbyło się we Wrocławiu Dolnośląskie Forum Pełnomocników ds. organizacji pozarządowych, w którym uczestniczyli urzędnicy odpowiedzialni za współpracę samorządów gminnych i powiatowych z organizacjami pozarządowymi na terenie województwa.

Podczas Forum zaprezentowane zostały realizowane oraz planowane działania na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego przez Departament Społeczeństwa Obywatelskiego oraz Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

Zaproszonymi prelegentami byli: dr Agnieszka Rymśa, zastępca dyrektora Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz Piotr Krygiel, zastępca dyrektora Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Dr Agnieszka Rymśa przedstawiła działalność Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego w kontekście potencjału, szans rozwojowych i zagrożeń rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce.

„Forum Praw i Wolności” – debata nad strategicznymi problemami ustrojowymi i wyzwaniem związanymi z ochroną praw człowieka oraz praw obywatelskich, Warszawa

W dniu 9 czerwca 2018 r. na terenie kompleksu konferencyjnego PGE Stadion Narodowy w Warszawie odbyło się „Forum Praw i Wolności” – debata nad strategicznymi problemami ustrojowymi i wyzwaniem związanymi z ochroną praw człowieka oraz praw obywatelskich.

Forum zorganizowane zostało jako płaszczyzna do wszechstronnej debaty na temat podstawowych zagadnień ustrojowych w związku z przypadającą w tym roku 70. rocznicą przyjęcia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka. Głównym przedmiotem debaty były bieżące problemy związane z ustrojem, wolnością gospodarczą, prawami kobiet czy prawną ochroną rodziny.

Organizatorami Forum byli: Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris, Konfederacja Inicjatyw Pozarządowych Rzeczypospolitej oraz Stowarzyszenie KoLiber, a w przedsięwzięcie włączyli się m.in. przedstawiciele Instytutu Allerhanda, Klubu Jagiellońskiego, Centrum im. Adama Smitha, Warsaw Enterprise Institute, Związku Przedsiębiorców i Pracodawców, Związku Dużych Rodzin 3+, Ośrodka Cegielskiego, Fundacji Court Watch i Fundacji „Rodzice Szkole” oraz pracownicy ośrodków akademickich z Polski i z zagranicy.

W panelu Ochrona praw kobiet, prowadzonym przez dziennikarkę Kamilę Baranowską, wzięła udział dr Agnieszka Rymsza, Zastępca Dyrektora Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego KPRM. W trakcie toczącej się dyskusji odniosła się ona do takich tematów, jak: parytety i kwoty na listach wyborczych oraz konieczność i możliwość wdrażania polityk pozwalających kobietom na dokonywanie prawdziwie wolnych wyborów co do ich drogi życiowej. Poddała także refleksji zasadniczą kwestię, czy dyskutując o prawach kobiet odnosimy się do jakiś praw stanowionych czy naturalnych.

VI. Zadania Pełnomocnika Rządu ds. społeczeństwa obywatelskiego wynikające z nadzoru nad wdrażaniem funduszy strukturalnych w ramach Działania 2.16 PO WER.

Podległy Pełnomocnikowi Departament Społeczeństwa Obywatelskiego realizuje zadania związane z wdrażaniem Działania 2.16 *Usprawnienie procesu stanowienia prawa* Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

Alokacja dla Działania 2.16 wynosi ok. 22 miliony EUR. W ramach Działania 2.16 realizowane są m.in. następujące typy projektów:

1. Szkolenia dla służb analitycznych w celu zapewnienia należytej obsługi eksperckiej w zakresie oceny wpływu regulacji.
2. Przeprowadzenie szkoleń dla uczestników aplikacji legislacyjnej oraz dla pracowników obsługujących organy władzy publicznej w zakresie ujednolicania technik legislacyjnych i doskonalenia metodologii legislacyjnej, jak również podniesienie kompetencji zarządczych osób wspierających proces legislacyjny.
3. Podnoszenie kompetencji eksperckich przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz partnerów społecznych w zakresie niezbędnym do prawidłowego udziału w procesie stanowienia prawa, w szczególności z zakresu prawa gospodarczego, ekonomii z elementami polityki przemysłowej, prawa pracy, ekonomii przedsiębiorstwa, analizy finansowej.
4. Prowadzenie przez organizacje strażnicze działań w zakresie monitorowania prawa na poziomie krajowym.
5. Prowadzenie przez partnerów społecznych działań w zakresie monitorowania prawa gospodarczego i prawa pracy.
6. Rozbudowanie procesu konsultacji społecznych poprzez wdrażanie aktywnych form konsultacji społecznych (m.in. stałe konferencje, sondaż deliberacyjny, panele obywatelskie) w oparciu o zasady konsultacji społecznych.

Odbiorcami Działania 2.16 są przedstawiciele organizacji pozarządowych aktywnych na polu procesów legislacyjnych, przedstawiciele partnerów społecznych, organizacji strażniczych oraz pracownicy ministerstw i urzędów centralnych. W okresie sprawozdawczym, tj. od 1 stycznia do 30 czerwca 2018 podpisano 13 nowych umów o dofinansowanie projektów konkursowych w ramach naborów:

- *Prowadzenie przez organizacje strażnicze działań w zakresie monitorowania prawa na poziomie krajowym (POWR.02.16.00–IP.06–00–009/17),*
- *Podnoszenie kompetencji przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz partnerów społecznych w zakresie niezbędnym do udziału w procesie stanowienia prawa (POWR.02.16.00–IP.06–00–006/16),*

oraz jedną umowę o dofinansowanie projektu pozakonkursowego pn. *Doskonalenie i standaryzacja procesu legislacyjnego w urzędach obsługujących organy władzy publicznej (Legis)* wdrażanego przez Krajową Szkołę Administracji Publicznej im. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego.

Kumulatywnie, do 30 czerwca 2018 roku podpisane zostały 44 umowy o dofinansowanie projektów w ramach Działania 2.16 PO WER.

VII. Rada Działalności Pożytku Publicznego

W dniu 20 lutego 2018 r. w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów odbyło się XIV plenarne posiedzenie Rady Działalności Pożytku Publicznego, której współprzewodniczącym jest Pełnomocnik Rządu do spraw społeczeństwa obywatelskiego. W trakcie posiedzenia Dyrektor Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego Wojciech Kaczmarczyk przedstawił członkom Rady proponowane zapisy regulaminu konkursu Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich w 2018 roku, które m.in. ograniczają liczbę kryteriów oceny wniosków oraz zmieniają sposób rozliczania projektów na bazujący na ocenie osiągnięcia rezultatów i stopnia realizacji działań. Członkowie Rady podjęli uchwały m.in. w sprawie zmiany regulaminu organizacyjnego Rady oraz dotyczącą projektu regulaminu konkursu Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich w 2018 roku. Dyrektor Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego Weronika Najda przedstawiła informację o przeprowadzonej procedurze i wynikach naboru na członków Rady Narodowego Instytutu Wolności, rekomendowanych przez organizacje pozarządowe. W wyniku naboru w skład Rady zostali powołani: Pani Weronika Czyżewska-Wagłowska, Pani Ilona Gosiewska, Pan Wojciech Jachimowicz, Pan Sebastian Wijas oraz Pan dr Tymoteusz

Zych. Ponadto Rada powołała doraźny Zespół do spraw przeciwdziałania szerzeniu ideologii totalitarnych przez organizacje pożytku publicznego. W jego skład weszli Pan Przemysław Jaśkiewicz, Pani Małgorzata Sinica, Pani Ewa Mańkiewicz-Cudny, Pan Witold Zakrzewski, Pan Dariusz Suszyński, Pan Piotr Choroś.

W dniu 20 kwietnia 2018 r. w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów odbyło się XV plenarne posiedzenie Rady Działalności Pożytku Publicznego. W trakcie posiedzenia Członkowie Rady zajęli się sprawami procedowania projektu Programu Rządowego Dostępność Plus, zgodnie z którym do 2023 roku ma nastąpić ujednoczenie standardów dostępności infrastruktury publicznej czy usług społecznych osobom ze wszystkimi formami niepełnosprawności. W trakcie posiedzenia omówiono projekt zmian ustawy o Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego oraz projekt zmian ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Ponadto Rada dyskutowała nad założeniami Krajowego Programu na rzecz Zatrudnienia w 2018 roku, projektem rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o wzorze wniosku spółdzielni socjalnej o zwrot płaconych składek oraz projektem rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie Funduszu Promocji Kultury. Dyrektor Wojciech Kaczmarczyk przedstawił informację na temat programów, których realizację rozpoczyna Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, w tym program rozwoju harcerstwa oraz Program Korpus Solidarności. Na zakończenie Rada podjęła uchwały w sprawach bieżących, w tym powołała Zespół problemowy do spraw przeciwdziałania dyskryminacji.

W dniu 4 lipca 2018 r. w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów odbyło się XVI plenarne posiedzenie Rady Działalności Pożytku Publicznego. W trakcie posiedzenia Członkowie Rady zaopiniowali pozytywnie następujące dokumenty: projekt ustawy Ministerstwa Zdrowia o opiece zdrowotnej nad uczniami, projekt rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przyznawania środków na podjęcie działalności na zasadach określonych dla spółdzielni socjalnych, utworzenie stanowiska pracy w spółdzielni socjalnej oraz na finansowanie kosztów wynagrodzenia skierowanej osoby, projekt rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania dofinansowania realizacji zadań z zakresu wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, trybu składania wniosków oraz przekazywania środków z FWRSO, projekt programu Korpus Solidarności – Program Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Długoterminowego na lata 2018 – 2030, projekt Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 PROO oraz projekt Rządowego Programu Wsparcia

Rozwoju Organizacji Harcerskich i Skautowych na lata 2018-2030. Równocześnie Rada, po analizie projektów ww. programów, zwróciła się do Przewodniczącego Komitetu ds. Pożytku Publicznego o przedstawienie kompleksowej koncepcji polityki rządu na rzecz rozwoju organizacji obywatelskich. W trakcie posiedzenia omówiono także informację KRRiT o realizacji obowiązków nadawców publicznych dotyczących nieodpłatnego informowania w programach jednostek publicznej radiofonii i telewizji o prowadzonej przez organizacje pożytku publicznego nieodpłatnej działalności pożytku publicznego oraz raport Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju OECD pn. Youth Stocktaking Report. Engaging and empowering youth in OECD countries – How to bridge the *governance gap*, po analizie którego Rada zwróciła się do Pana Premiera Mateusza Morawieckiego o podjęcie działań na rzecz opracowania i wdrożenia polityki na rzecz młodzieży. Rada wyznaczyła również swojego przedstawiciela do udziału w Zespole ds. Zrównoważonego Rozwoju i Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw. Pan Wojciech Kaczmarczyk, Sekretarz Komitetu do spraw Pożytku Publicznego, przedstawił zakres spraw oraz podjętych uchwał podczas ostatniego posiedzenia Komitetu ds. Pożytku Publicznego, w tym dotyczących budżetów partycypacyjnych, ochrony prawnej wolontariuszy oraz przybliżył procedowane zmiany w przepisach PKW dające możliwość przedstawicielom organizacji pozarządowych udziału w pracach komisji wyborczych. Dyrektor Weronika Najda przedstawiła informację o pracach nad rekrutacją do VI kadencji Rady Działalności Pożytku Publicznego. Przypomniała, że termin składania dokumentów mija w dniu 31 lipca br. oraz zachęciła do przekazania organizacjom społeczeństwa obywatelskiego informacji o naborze kandydatów ze strony pozarządowej do Rady VI kadencji.

W okresie sprawozdawczym odbyło się ogółem 21 posiedzeń Zespołów roboczych i doraźnych Rady. Funkcjonujące zespoły robocze to:

1. Zespół do spraw Społecznych
2. Zespół do spraw Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli
3. Zespół do spraw Gospodarki i Rozwoju
4. Zespół do spraw Rozwoju Dialogu Obywatelskiego
5. Zespół do spraw Polityki na rzecz Młodzieży
6. Zespół do spraw Interwencji
7. Doraźny Zespół do spraw przeciwdziałania szerzeniu ideologii totalitarnych przez organizacje pożytku publicznego (do 19.04.2018 r.)
8. Zespół do spraw Przeciwdziałania Dyskryminacji (od 20.04. 2018 r.)

9. Doradźny Zespół problemowy do spraw monitoringu realizacji ustawowych praw do prowadzenia kampanii społecznych w mediach publicznych Polskim Radiu i Telewizji Polskiej przez organizacje pożytku publicznego